

YHYRES ry:n Leader-toiminnan jatkuminen, kuntarahoituksen tarve 2021 – 2027, alustava rahoitusvarausesitys 2021 – 2022 sekä esitys pienyritystueksi Kyrönmaalla

YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n paikallinen strategia 2020

YHYRES-kehittämisyhdistys ry on Isonkyrön, Laihian ja Vaasan Vähänkyrön alueen paikallinen Leader-ryhmä. Leader YHYRES toteuttaa paikallista strategiaa 2014-2020. Strategian painopisteet ovat Maaseutupääomaa juurista, Energinen yrittäjäyys ja Yhteisvoimin muutoksiin. Strategia on kokonaisuudessaan nähtävillä kotisivullamme www.yhyres.fi. Kehittämistoiminta tapahtuu edelleen pääosin rahoittamalla erilaisia yhteisöjen kehittämishankkeita ja yritystukia pienyrityksille. Strategian toteutumisesta raportoidaan valtionhallinnon käytännön mukaan kunnille vuosittain maaliskuun loppuun mennessä.

YHYRES-kehittämisyhdistys ry haki paikallisen strategian mukaisesti rahoitusta 2014-2020 vuosille 6,9 miljoonaa euroa, josta julkista rahoitusosuutta 4,5 ja yksityistä 2,4 miljoonaa euroa. Kuntarahoituksen tarve on 20 prosenttia julkisesta rahoituksesta. Maa- ja metsätalousministeriön 21.1.2015 myöntämä alustava rahoitus strategialle oli 3 801 000 euroa julkista rahaa, josta Leader YHYRES ry:n toimintarahana osuus 22 prosenttia. YHYRES ry:n rahoituksen myöntökiintiö asukasta kohti on yksi Suomen suurimpia, esim. Seinäjoen seudun Liiveriin ja Rannikko-Pohjanmaan Aktion Österbotteniin verrattuna kaksinkertainen. YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n strategian kuntarahoitustarve toiminta-alueen asukasta kohti on ollut 7,5 euroa.

Maa- ja metsätalousministeriö jätti ohjelmakauden alussa koko Suomen Leader-rahoituksesta myöhemmin jaettavaksi 9 prosenttia eli 27 miljoonaa euroa. Tästä summasta jäi jaettavaksi 18 miljoonaa Leader-ryhmien lisärahoituskiintiöksi vuodelle 2020. YHYRES ry sai lisärahoituskiintiötä kaikkiaan 366 250 euroa eli strategian alkuperäisestä rahoitussuunnitelmasta jäi saamatta 333 750 euroa. Alueen kunnat ovat maksaneet strategian toteuttamiseen 66 750 euroa enemmän kuin mihin EU:lta ja valtiolta on saatu rahoitusta. Ohjelmakauden viimeisinä kuukausina tasataan Leader-ryhmien kesken käyttämättömiä EU- ja valtionosuuksia, joten YHYRES voi vielä saada lisää rahoituskiintiötä. Tämä on varsin mahdollista, koska hankerahoituksen kysyntä YHYRES ry:n alueella on 2020 ollut erittäin suurta.

Leader-ryhmien haku ohjelmakaudelle 2021 – 2027 ja YHYRES ry:n tilanne

EU:n komissio on julkaissut asetuksen tulevan ohjelmakauden reunaehdoista, rahoitus on auki ja nykyisessä tilanteessa siihen ei kovin pian ratkaisua liene odotettavissakaan. Alustavissa kaavailuissa maaseudun kehittämisvarat vähenisivät 14,5 %. Vaikka Leader-toimintaan yhä edelleen ohjataan 5 % maaseuturahaston varoista, on maa- ja metsätalousministeriö lähtenyt valmistelemaan uutta ohjelmakautta vähenevien kehittämisresurssien näkökulmasta myös Leaderin kohdalla.

Ministeriö julkaisi hakuohjeen paikalliseksi Leader-ryhmäksi 6.4.2020. Kuntarahan osuus on jatkossakin 20 % julkisesta rahoituksesta. YHYRES ry:n kannalta ikävin kriteeri on Leader-alueen 20 000 asukkaan alaraja, koska Kyrönmaan asukasluku on n. 17 500. Kriteeristä on vain kaksi poikkeamismahdollisuutta, joista kumpikaan ei koske YHYRES ry:tä. Haun ensimmäinen vaihe, jolloin Leader-ryhmän alue ja perustelut ryhmän toiminnalle tulee esittää, päättyy tämän hetken tiedon mukaan maaliskuussa 2021. Hakemuksesta täytyy ilmetä kuntien sitoutuminen rahoitukseen ohjelmakaudelle 2021 – 2027.

YHYRES ry:n ensisijainen tavoite on pysyä itsenäisenä ja yhtenäisenä Leader-ryhmänä, koska silloin varmin taataan asukkaiden tarpeiden ja tahdon mukainen paikallinen hankevalmistelu ja muu kehittämistoiminta. Myös rahoitus itsenäisenä ryhmänä on todennäköisesti suurempi, kuten yllä esitetty vertailu kahteen naapuriimme osoittaa. Itsenäisyyspyrkimys on tärkeä, mutta tärkeää on myös, että Kyrönmaa tai yksikään sen kunta ei jää ns. valkoiseksi alueeksi eli ilman Leader-hankerahoitusta tulevalla ohjelmakaudella. Jokainen kunta päättää itsenäisesti, mihin Leader-ryhmään haluaa kuulua. YHYRES ry:n strategiaa 2021 – 2027 valmistellaan siltä pohjalta, että se on toteutettavissa kaikilla Kyrönmaan alueilla riippumatta kunnan alueen Leader-hallinnosta. Yhdistys pitää kunnat ajan tasalla ohjelmakauden valmisteluun ja YHYRES ry:n tilanteen muutoksiin liittyvissä asioissa.

Siirtymäkausi 2021 (- 2022)

Tällä hetkellä jo tiedetään, että tuleva ohjelmakausi ei pääse alkamaan vielä 2021 eikä todennäköisesti edes 2022. Maa- ja metsätalousministeriö on tiedottanut, että ainakin ensi vuosi, suurella todennäköisyydellä myös sitä seuraava on siirtymäkautta. Tämä on merkittävä uutinen, koska nyt ei maaseudun kehittämistoimintaan Leader mukaan luettuna tule juurikaan katkosta. Hankkeiden ja yritystukien rahoittaminen jatkuu tämän ohjelmakauden säännöillä ja uuden ohjelmakauden rahoilla. Leader-ryhmien alueisiin ei tule tänä aikana muutoksia, joten YHYRES ry jatkaa itsenäisenä toimijana joka tapauksessa ainakin tulevat kaksi vuotta. Siirtymäkauden kehittämisvarojen määrä ja YHYRES ry:n rahoituskiintiö selvinnevät viimeistään keväällä 2021. Kuntien sitoutuminen siirtymäkauden rahoitukseen tulee osoittaa syksyn 2020 aikana.

Esitys kuntarahoitusosuudeksi Leader-toimintaan ohjelmakaudella 2021-2027 sekä siirtymäkaudeksi 2021 (- 2022)

YHYRES ry esittää alueensa kunnille, että nämä varaavat talousarvion suunnitteluun alustavaksi kuntarahoitusosuudeksi Leader-toimintaan 7,5 euroa asukasta kohti vuosille 2021-2027. Siirtymäkaudella käytetään tulevan ohjelmakauden rahoitusta, joten esitys koskee myös sitä aikaa.

Esitys perustuu kuluvan ohjelmakauden rahoitukseen ja se tarkentuu jatkossa. Rahoitusosuus laskutetaan kaksi kertaa vuodessa tammi- ja heinäkuussa kuten kuluvalla ohjelmakaudella.

Esitys uudeksi pientukimuodoksi kyrönmaalaisille yrityksille

Alueen kunnat ovat maksaneet strategian toteuttamiseen 66 750 euroa enemmän kuin mitä ilman ohjelmakauden viime hetken kiintiöiden siirtoa yhdistyksen myöntökiintiössä on EU:n ja valtionrahaa. Maa- ja metsätalousministeriön oheistuksen mukaan tämä raha ei kelpaa siirtymäkauden tai tulevan ohjelmakauden rahoitukseksi. Niinpä Kyrönmaalla on nyt mahdollisuus ottaa käyttöön Pohjois-Pohjanmaan kahdessa Leader-ryhmässä toteutettava yritysten pientukimuoto Startti- tai Bisnes-Leader. Sen vahvuuksia ovat helppo hakeminen, vähäinen byrokratia ja nopea päätöksenteko, koska sen hakemista eivät valtionhallinnon säädökset kahlitse sen käyttöä kuten EU-osarahoitteisissa tuissa. Yritystoiminnan investointeihin tai kehittämiseen Leader-ryhmä myöntää tukea 200 – 1500 euroa. Tukiprosentti on investointeihin 35 ja kehittämiseen 50. Tuelle luodaan säännöstö pohjoispohjalaisten mallien mukaan. Tuen myöntää YHYRES ry:n hallitus ja sen käytöstä raportoidaan kunnille normaalin vuosiraportoinnin yhteydessä. Tukea aletaan myöntää heti, kun kunnat antavat suostumuksensa ja sitä myönnetään niin kauan kuin rahoitusta riittää.

YHYRES ry esittää, että YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n paikallisen strategian 2014 - 2020 toteuttamisesta ylijäävä kuntien rahoitusosuus käytetään uuden pientuen myöntämiseen yrityksille sekä sen aktivointiin, neuvontaan ja seurantaan.

Tervajoki 18.6.2020

Matti Jaskari
toiminnanjohtaja
YHYRES -kehittämisyhdistys ry